

LBRIS

We know
books

JOHN BOYNE

Un călător printre secole

Traducere din limba engleză
GABRIEL STOIAN

CUPRINS

PARTEA 1. Un călător prin întuneric	9
Palestina, 1 d.Hr.	11
Turcia, 41 d.Hr.	20
România, 105 d.Hr.	30
Iran, 152 d.Hr.	40
Italia, 169 d.Hr.	48
PARTEA A 2-A. Marea umilire	59
Elveția, 214 d.Hr.	61
Somalia, 260 d.Hr.	68
Coreea de Sud, 311 d.Hr.	77
PARTEA A 3-A. Un artizan desăvârșit	85
Eritreea, 340 d.Hr.	87
Cipru, 365 d.Hr.	97
Guatemala, 420 d.Hr.	105
Ungaria, 453 d.Hr.	115
Afganistan, 507 d.Hr.	124
Yemen, 552 d.Hr.	134
PARTEA A 4-A. Un chip dăltuit în piatră	141
Sri Lanka, 588 d.Hr.	143
Groenlanda, 623 d.Hr.	151
Peru, 665 d.Hr.	159
Bulgaria, 710 d.Hr.	167
Mexic, 752 d.Hr.	177
Egipt, 767 d.Hr.	185
PARTEA A 5-A. Cele trei giuvaiere	197
Irlanda, 800 d.Hr.	199
Nepal, 862 d.Hr.	209
Indonezia, 907 d.Hr.	219
Armenia, 944 d.Hr.	228
PARTEA A 6-A. Mileniul	237
Islanda, 999 d.Hr.	239
Mozambic, 1 000 d.Hr.	247
PARTEA A 7-A. Imnurile florilor de prun	255
Belgia, 1050 d.Hr.	257
Olanda, 1086 d.Hr.	267
Suedia, 1133 d.Hr.	278
China, 1191 d.Hr.	286
Grecia, 1223 d.Hr.	298
PARTEA A 8-A. Refugiul lumii	309
Portugalia, 1267 d.Hr.	311
Coreea de Nord, 1301 d.Hr.	322
Norvegia, 1349 d.Hr.	332
India, 1385 d.Hr.	340
Argentina, 1430 d.Hr.	348
PARTEA A 9-A. Umbra umbrei mele	357
Namibia, 1471 d.Hr.	359
Spania, 1492 d.Hr.	368
Cetatea Vaticanului, 1512 d.Hr.	378
Anglia, 1599 d.Hr.	387
PARTEA A 10-A. Promisiunea diavolului	399
Brazilia, 1608 d.Hr.	401
Noua Zeelandă, 1642 d.Hr.	411
Canada, 1694 d.Hr.	420
Japonia, 1743 d.Hr.	429

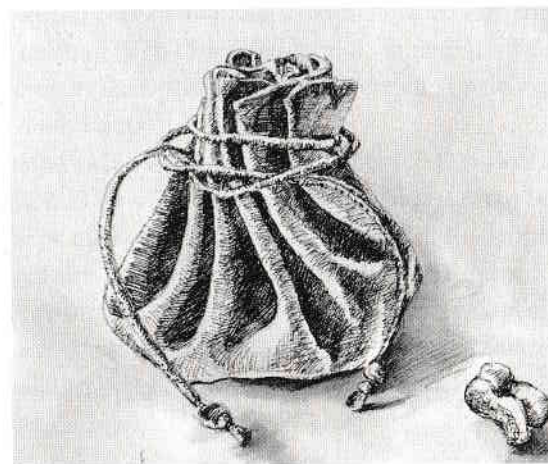
PARTEA A 11-A. Îngeri buni și îngeri răi	443
Germania, 1790 d.Hr.	445
Scoția, 1832 d.Hr.	454
Australia, 1880 d.Hr.	463
PARTEA A 12-A. Soarele, Luna și Stelele	473
Franța, 1916 d.Hr.	475
Cehia, 1939 d.Hr.	485
Rusia, 1961 d.Hr.	494
Statele Unite ale Americii, 2016 d.Hr.	502
Epilog	515
Bufnița aruncătoare de sulită, 2080 d.Hr.	515

LBRIS

We know
books

PARTEA I

Un călător prin întuneric

Palestina

1 d.Hr.

În noaptea în care m-am născut, Marinus, tatăl meu, a plecat de acasă deși mama era în chinurile facerii; în următoarele opt ore, a măcelărit doisprezece prunci, fiii unor vecini și prieteni, toți fiind sub vârsta de doi ani.

Avea patru săbii, între care două scurte¹ și o sica², armă care fusese moștenită de-a lungul a trei generații în cadrul familiei, însă el le alesese pe cele mai mici din arsenalul lui, un pumnal cu lamă triunghiulară din argint, mâner din lemn, cunoscut sub numele de parazoniu³, pentru a curma viața fiecăruia dintre copilași. În mijlocul gârzii în cruce era incrustat un rubin de mare valoare, iar strălucirea lui roșiatică și fluidă reflecta și mai bine culoarea sângelui care țâșnea din trupurile bebelușilor.

Fiind un soldat care își cunoștea bine misiunea, nu a ezitat să meargă de la o ușă la alta, cercetând fiecare casă pentru a descoperi bebelușii, după care își înfigea pumnalul în inima fiecărui băiețel pe care îl găsea și, deși mamele urlau de groază și-l copleșeau cu blesteme, tații asistau în colțul camerei, tăcuți și neputincioși, conștienți că dacă îndrăzneau să deschidă gura, lama ar fi găsit cu siguranță calea spre beregatele lor, înainte ca sentința să le fie pronunțată. Copiii ceva

¹ În original, *gladius* (pl. *Gladii*), săbii scurte folosite de soldații romani pentru lupta corp la corp

² Sabie scurtă, cu lama curbată

³ Pumnal lung, triunghiular, lat la mâner și ascuțit la vârf, care semnifica rangul în epoca romană

mai mari tremurau de spaimă în timp ce îl urmăreau pe Marinus îndeplinindu-și îndatorirea sumbră, scăpându-se pe ei, temându-se că, la rândul lor, aveau să înfrunte judecata zeilor pentru te miri ce păcate, dar nu, imediat ce sugarul era trimis pe lumea cealaltă, tatăl meu abia dacă-i mai privea, croit să-și facă drum spre următoarea casă, și tot așa, pentru că trebuia să descopere și alți copii cărora să le curme viețile prematur.

După fiecare crimă, își curăța lama armei de reverul tunicii, a cărei țesătură se decolora din ce în ce mai mult în timp ce soarele se înălța la orizont, ca un martor înflăcărat al acelor fapte oribile; curând, cenușiul a început să se estompeze sub o perdea stacojii.

Desigur, Marinus nu era singurul bărbat care participa la actele sângeroase petrecute în acea noapte. Regele Irod trimisese mai bine de treizeci de soldați în orașele din jurul Bethlehemului, începând cu Ramat Rachel dinspre miazănoapte spre miazăzi, și de la Har Gilo în apus spre Juhasm, în răsărit, în vreme ce alți trei sute de copilași erau uciși pentru păcatul de a fi posibili regi ai evreilor.

La primele ore ale dimineții, când tatăl meu a revenit acasă, cu conștiința iremediabil împovărată de barbaria faptelor sale ce nu aveau să se mai șteargă vreodată, eu sugeam la pieptul mamei, iar el și-a așezat mâna tremurândă pe creștetul meu, lăsând-o să zăbovească o vreme, timp în care mi-a dat binecuvântarea și și-a cerut iertare zeilor de pe vârful Muntelui Olimp. După ce și-a retras mâna, în urma ei a rămas o dără de sânge, ca o mărturie de neșters a crimelor săvârșite de el, și m-am întrebat mereu dacă nu cumva amintirea acestora s-a incrustat în sufletul meu ca un tatuaj nevăzut pentru toți, mai puțin pentru zei, o amintire a masacrului pruncilor care se desfășura în vreme ce eu respiram pentru prima oară.

*

Desigur, a fost o ironie nefericită că, după ce a exterminat doisprezece copii din această lume, el a zămislit tot atâția cât a trăit, deși puțini au supraviețuit după ce au fost înțărcați.

I-au murit și patru soții, deși, mă grăbesc să adaug, nu a ucis-o pe niciuna cu mâna lui și, cu toate că Floriana, mama mea, a fost ultima care s-a căsătorit cu el, ea nu avea să fie ultima care să împartă patul ori casa cu el.

Marinus s-a căsătorit pentru prima dată când avea doar doisprezece ani, în urma unei înțelegeri silite, cu verișoara lui Iunia, iar ritua-lul s-a desfășurat în templul din piatră din orașul Za'tara, unde se născuseră amândoi. Căsătoria aceea nu a durat. Tatăl și unchiul ei, niște bărbați lacomi și cruzi, își trăiseră viața trecând de la perioade de ostilitate la unele de amicitie, iar copiii lor au plătit prețul acelor nestatornicii. S-a spus că toți cei patru părinți ai lor au stat în jurul patului în noaptea nunții, întrucât perechea era prea tânără, dându-le instrucțiuni vulgare odraslelor despuiate și înspăimântate de modul în care trebuia să se realizeze întâiul act sexual, iar când Iunia a leșinat de durere și Marinus a izbucnit în lacrimi, amândoi au fost snoșiți în bătaie și li s-a promis că nu li se va îngădui să iasă din cameră decât după ce actul se va fi săvârșit, spre mulțumirea tuturor.

Iunia a murit la mai puțin de un an după aceea, dând naștere unui fiu, fratele meu Iunius, deoarece trupul ei fraged, cu totul nepregătit pentru maternitate, a fost sfărtecat de chinurile facerii. Deși întristat, probabil că tatăl meu se dedulcise între timp cu plăcerile trupești, pentru că și-a luat aproape imediat o altă soție, o servitoare pe nume Livia, care i-a dăruit alți șase copii, dintre care cei mai mulți au supraviețuit doar câteva luni. Mai apoi, ea a fost surprinsă de o ploaie torențială, a suferit de fierbințeală și a murit în mai puțin de o săptămână. Apoi a urmat a treia soție, Capella, care s-a prăbușit într-o fântână sub influența vinului, fiind descoperită câteva luni mai târziu, când cadavrul ei era deja într-o stare avansată de descompunere. A patra soție, Reza, a fost găsită spânzurată de capătul unei frânghii, victima unei boli mintale.

Marinus ținuse la soțiile lui și, potrivit tuturor relatărilor, a fost un soț mai îngăduitor decât mulți alții din Bethlehem, pentru

că niciodată nu a ridicat mâna asupra lor la furie, dar nici nu le-a iubit cu adevărat. Acel sentiment i-a rămas străin până la scurt timp după ce a împlinit douăzeci și doi de ani, când a pus ochii pentru prima oară pe mama mea. Și, deși nu i-a rămas niciodată credincios, deoarece monogamia era un concept nefiresc pentru el, cred că a trăit emoții mai profunde față de ea decât față de oricare dintre cele dinainte.

*

Tatălui meu îi plăceau femeile, toate, și, precum un câine în călduri, nu făcea nicio deosebire între ele. Spunea că acelea înalte îl atrăgeau în mod deosebit, însă cele scunde îi mergeau la suflet. Femeile slabe îl înveseleau, iar cele grase îl amețeau. Era ca o fiară uimitoare, înalt și lat în umeri, cu un aspect viril, mușchi puternici ai pieptului și cu bucle aurii care îi ajungeau până pe grumaz, captând lumina soarelui și adăugând o strălucire de safir ochilor, adânciți în orbite, fermecându-și cuceririle, hipnotizându-le și făcându-le să creadă că dincolo de frumusețea lui exista doar poezie. Singura lui imperfecțiune era o cicatrice orizontală peste obrazul stâng, urmare a unei încăierări din copilărie cu un alt băiat. Însă acea cicatrice nu făcea decât să-i sporească splendoarea, pentru că, în lipsa ei, spuneau femeile, ar fi arătat atât de frumos încât cu greu ar fi putut fi socotit bărbat.

Priceput în ale seducției, rareori se confrunța cu o opoziție față de dorințele lui, bucurându-se de orice femeie își dorea, oricând dorea, indiferent de clasă, vârstă ori situație matrimonială. Era un fapt cunoscut că Marinus putea fi găsit deopotrivă în patul unei fecioare sau al bunicii acesteia, iar în puținele ocazii în care s-a văzut respins a preferat să creadă că femeia suferea de o tulburare mintală, și atunci profita de ea oricum, pentru că nu recunoștea drepturile nimănui în afară de ale sale și ale camarazilor lui din legiunea romană. Era o brută, bineînțeles, însă oamenii îi apreciau nespul tovarășia, iar eu, la fel ca și ei, îmi doream cu disperare să

mă iubească, să mă aprecieze pentru că îi eram fiu. Dar aceasta a fost o bătaie pe care nu am câștigat-o niciodată.

Când Marinus și Floriana, mama mea, s-au întâlnit pentru prima oară, aceasta era promisă altui bărbat și mai avea doar o săptămână până la nuntă. Nu era îndrăgostită de viitorul soț, desigur, însă o femeie care ar fi simțit orice altă emoție pe lângă recunoștința față de bărbatul care o alesese ar fi fost socotită drept ieșită din comun. Căsătoria fusese înlesnită de tatăl ei, Naevius din Bethlehem, care o însoțise într-o dimineață la piață ca să se tocmească cu negustorii de acolo pentru prețul stafidelor pe care le vindea. În timp ce bărbații se târguiau, Floriana s-a îndepărtat pe furiș, îndreptându-se spre una dintre tarabele care vindeau țesături, unde și-a plimbat mâna peste o pânză din bumbac¹, despre care vânzătorul susținea că fusese importată din regatul Vanga, cu cheltuieli foarte mari.

– E foarte frumoasă, a asigurat-o el, împreunându-și mâinile, ca într-o rugăciune, pentru a o convinge de sinceritatea lui. În acel loc îndepărtat, femeile își fac rochiile din acest material, iar soții lor le umplu pânțelele cu copii.

În timp ce Floriana admira marfa negustorului, tatăl meu a ieșit pe ușa unei case din apropiere și a zărit-o. Își petrecuse dimineața în pat cu soția unui perceptor, răvășind-o de trei ori drept pedeapsă pentru procentele pe care trebuia să le plătească împăratului din leafa lui, însă dorințele lui erotice au luat foc încă o dată când a văzut acea frumusețe stând de cealaltă parte a străzii. A remarcat modul senzual în care ea mângâia materialul cu degetele, plimbându-și în același timp limba peste buza de sus; acest lucru l-a făcut să simtă în adâncul ființei o dorință diferită decât aceea de a face sex, care îl bântuia în fiecare moment al vieții când era treaz. Acum era vorba de o nouă emoție, ce se infiripase în adâncul ființei, după care-i trecuse prin vene, stârnind fiecare terminație nervoasă. Simțindu-i privirea insistentă, mama s-a

¹ În original, *dhakai*, pânză din bumbac, produsă în Bangladesh, din care se confecționează sariuri

întors către el și a roșit imediat, pentru că nu mai întâlnise niciodată un bărbat atât de atrăgător. Și pentru ea, ceva ce parcă mocnise în ființa ei a început să freamăte. La urma urmelor, avea doar șaisprezece ani, iar bărbatul cu care urma să se căsătorească era de trei ori mai vârstnic decât ea și atât de trupeș, încât le era cunoscut tuturor sub numele de Marele Elefant din Bayt Sahur. Se văzuseră doar o dată, când el venise s-o cerceteze în casa tatălui ei, așa cum cineva ar examina o iapă de prăsilă, și îmi închipui că ea se gândea la noaptea nunții, chiar dacă știa ce însemna asta, cu un amestec de groază și resemnare. Acum, a fost nevoie de un act de voință din partea ei să îi întoarcă spatele lui Marinus și, tulburată de asemenea emoții necunoscute și răscolitoare, s-a îndepărtat de tarabă, căutând un loc liniștit ca să își recapete suflul.

Cu toate acestea, înainte de a ajunge prea departe, el a traversat strada și a apărut în fața ei.

– Vrei să fugi de mine? a întrebat-o el zâmbind, aproape fără să își dea seama de mirosul afrodisiac de transpirație și sex pe care îl emana corpul lui.

Tatăl meu se ducea la o baie publică doar o dată la câteva săptămâni, când duhoarea ce îi răzbătea prin pori devenea prea apăsătoare chiar și pentru nasul lui, însă, într-un fel, aceasta se dovedise deseori un parfum îmbătător pentru femei.

– Te știi de undeva? a întrebat ea.

– Încă nu, a răspuns el, zâmbindu-i larg, ceea ce a făcut ca groșița din obrazul drept să se evidențieze, iar cicatricea de pe cel stâng să se albească. Dar asta se poate îndrepta cât de curând. A făcut un pas în spate, după care s-a plecat de mijloc pentru a-i oferi o plecăciune politicoasă. Marinus Caius Obellius. Mă număr printre oamenii garnizoanei romane din Iudeea. Dar tu?

– Sunt fiica lui Naevius din Bethlehem, a spus ea, aruncând o privire scurtă spre cealaltă parte a pieței, unde tatăl ei încă era prins în febra târguierilor.

– Neguțătorul? a întrebat tatăl meu.

– Da.

– Dar presupun că ai și tu un nume, nu-i așa?

– Floriana.

– Mă miră că un asemenea om i-ar permite fiicei lui să umble singură pe străzi.

– Nu sunt singură, a spus ea, făcându-și curaj ca să se joace puțin cu el. Sunt cu tine.

– Bine, dar să știi că eu sunt un bărbat foarte primejdios, i-a răspuns el, aplecându-se în față și coborându-și glasul. Am o oarecare reputație.

Mama s-a îmbujorat atunci. Bărbatul din fața ei mersese deja prea departe pentru ea.

– Adevărul este că se află acolo, a spus ea, făcând semn din cap spre tatăl ei. Poate că ar fi mai bine să îți vezi de drum. S-ar putea ca el să nu vadă cu ochi buni faptul că mi-ai vorbit.

Marinus a ridicat din umeri. Nu se sinchisise niciodată de asemenea politețuri și nu era dispus să le accepte nici acum. La urma urmelor, permisiunea era pentru oamenii de rând, nu pentru legionarii romani, care arătau ca și cum i-ar fi putut numi pe Jupiter și Venus drept strămoși.

– Ai venit la piață cu tatăl tău, a întrebat el curios, în loc să vii cu soțul?

– Nu am soț.

– Inima mea se bucură!

– Dar voi avea un soț. Peste o săptămână.

– Inima mea suferă!

El și-a mutat privirea, analizând lanțul posibil de evenimente care urma să se desfășoare peste câteva zile, și s-a gândit la diferitele soluții pentru a o îndepărta de alesul ei, timp în care bunicul meu s-a apropiat de el ca să protesteze față de insolența aceluși tânăr care o abordase pe fiica lui într-un loc public. Floriana și-a tras vălul peste

față și a făcut un pas înapoi când Naevius s-a oprit în fața lor, susținând că va chema gărzile romane în cazul în care acel necunoscut îndrăznește să se comporte cu atâta lipsă de respect față de fiica lui.

– Numai că și eu sunt de-al lor, a spus tatăl meu, zâmbind amical, pentru că în acea zi era scutit de obligații militare, astfel că era îmbrăcat la fel ca oricare cetățean iudeu, deși abia dacă se îmbrăcase cum se cuvenea după ce o întâlnise pe soția perceptorului de taxe. Mă numesc Marinus Caius Obellius, a adăugat el, făcând încă o plecăciune, și sperând că purtarea lui va sugera că era un om de caracter, nu cine știe ce prădător oportunist, care umbla prin piață pentru a seduce vreo fecioară.

Naevius a șovăit o clipă, deoarece își trăise viața temându-se de autorități, dar nici nu putea suporta acea insultă, mai ales că negustorii de pe stradă erau cu ochii pe el.

– Fiica mea este căsătorită, a spus el cu hotărâre în glas, dar Marinus a clătinat din cap.

– Ba nu, a spus el. Ziua căsătoriei ei abia urmează.

Naevius s-a întors pentru a se uita muștrător la Floriana, care a roșit plină de furie și a coborât privirea spre pământ.

– E ceva ce se va întâmpla peste doar o săptămână, a spus Naevius în semn de protest. Iar după aceea...

– Ceva care se va întâmpla peste șapte zile, i-a răspuns tatăl meu. Peste șapte zile am putea fi cu toții morți. Ori în șapte clipe. Mi-ai permite să fac propria mea propunere de căsătorie înainte de a fi prea târziu? Și-a înmuiat glasul și a întins o mână pentru a-l atinge pe bătrân într-un gest de umilință. Domnule, nu vreau să îți arăt lipsă de respect. Însă când un bărbat întâlnește o asemenea frumusețe precum fiica ta, o fată care provine dintr-o casă mândră de trecut ei, este cât se poate de firesc ca el să dorească să o ia de soție. Nu ești de aceeași părere cu mine?

– Ba da, a spus Naevius, umflându-și pieptul după ce auzise atâtea platitudini. Dar imposibil, bineînțeles!

– De ce? a întrebat Marinus.

– Din cauza Marelui Elefant din Bayt Sahur, a răspuns bunicul meu, aplecându-se în față și deschizând ochii atât de mult, încât tatăl meu i-a putut vedea vinișoarele care-i împânzeau albul ochilor ca niște afluenți ce nu aveau unde să se verse.

– Și ce legătură are el cu asta?

– Urmează să devină soțul meu, a spus mama și, la intervenția ei, Naevius a ridicat mâna să o palmuiască pentru insolența ei, dar tatăl meu l-a prins de ea, oprind-o la jumătatea mișcării și obligându-l astfel să se liniștească.

– Vrei să-ți dai fata Marelui Elefant din Bayt Sahur? a întrebat el, strecurând în tonul politicos al vocii toată indignarea de care era capabil. Un bărbat atât de gras încât abia reușește să se strecoare pe ușa propriei case? Un om despre care se știe că frânge spinarea nefericitorilor măgari nevoiți să îl poarte? Ei bine, el îi va strivi fiicei tale fiecare oscior în noaptea nunții, chiar și dacă va reuși să își găsească scula în mormanul acela dezgustător de grăsime tremurătoare ca piftia. Marele Elefant din Bayt Sahur? Nu, domnule, Marea Balenă! Marea Balenă!

– Da, e adevărat, omul are o poftă de mâncare deosebită, a recunoscut bunicul meu. Dar e și bogat, asta n-o poate nega nimeni. E unul dintre cei mai înstăriți negustori din ținut. Și a rămas văduv de aproape o lună, de aceea e firesc să-și dorească o femeie.

– Nu el și-a ucis ultimele două soațe? a întrebat Marinus.

– Da, dar asta pentru că i-au fost necredincioase, i-a răspuns Naevius ridicând din umeri. Așadar, a fost îndreptățit să recurgă la așa ceva.

– Pe prima a dat-o de mâncare unui leu, iar pe cea de-a doua a jupuit-o de vie în decurs de două săptămâni.

– Așa am auzit și eu vorbindu-se, a recunoscut Naevius. E inventiv în cruzimea lui.

– Înseamnă că fiica ta pășește pe un teren primejdios, a spus Marinus. Mă mir că un bărbat atât de demn și respectabil ca tine îngăduie o astfel de însoțire când i se oferă o șansă mai bună.